

PSY194 ÚVOD DO KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU

Katedra psychologie
Fakulta sociálních studií MU
2017

Aktualizováno: 17. 1. 2017

Základní informace

Základní charakteristika:

Cílem předmětu je zprostředkovat studentům úvod do kvalitativního přístupu v psychologickém výzkumu. Výuka bude zaměřena na metodu tematické analýzy, kterou v tomto kontextu považujeme za základní přístup v kvalitativním výzkumu. Důraz bude kladen zejména na nácvik praktických dovedností v kvalitativní analýze. Po absolvování předmětu mají být studenti schopni:

- vysvětlit a aplikovat kvalitativní modus uvažování v psychologickém výzkumu
- formulovat výzkumnou otázku a vytvořit protokol polostrukturovaného rozhovoru
- provést základní analýzu textu
- formulovat a prezentovat výsledná témata

Určeno pro:

Povinně volitelný předmět, určený pro studenty bakalářského studia oboru psychologie. Od imatrikulačního ročníku 2016/17 je předmět povinný pro studenty jednooborového bakalářského studia psychologie.

Kreditová zátěž:

5 ECTS

Forma ukončení:

zkouška

Garance:

Mgr. Tomáš Řiháček, Ph.D.

Vyučující:

Prof. PhDr. Ivo Čermák, CSc.

PhDr. Roman Hytych, Ph.D.

Mgr. Tomáš Řiháček, Ph.D.

Obsahové a časové rozvržení

V průběhu studenti pracují ve skupinkách po třech. Průběžné úkoly zpracovávají studenti samostatně, mohou však využít podporu své pracovní skupinky. Závěrečnou práci pak vypracovává skupinka společně.

Předmět je tvořen čtyřmi přednáškami a na ně navazujícími čtyřmi semináři. Před každým seminářem je nutno vypracovat a odevzdat do ISu písemný úkol – zadání jednotlivých úkolů viz harmonogram níže.

	Datum	Typ		Téma	Úkol (před seminářem!!)
1.	21.2.	P1	Řiháček	Úvod do kvalitativního výzkumu, hlavní přístupy, podrobněji tematická analýza. Formulace výzkumné otázky a její role ve výzkumném projektu.	<i>Zformulujte dvě až čtyři dílčí výzkumné otázky k hlavní výzkumné otázce zadané na přednášce a navrhnete konkrétní otázky, jimiž byste se dotazovali participantů. Dokument odevzdejte do ISu a přineste s sebou na seminář! Úkol vypracovává každý student samostatně.</i>
2.	28.2.	S1/A	Řiháček	Formulace společné výzkumné otázky, formulace dílčích výzkumných otázek a tvorba protokolu pro polostrukturovaný rozhovor.	
3.	7.3.	S1/B	Řiháček		
4.	14.3.	P2	Hytych	Tvorba vzorku a tvorba dat. Podrobněji problematika vedení výzkumného rozhovoru. Přepis dat. Informovaný souhlas.	<i>Na základě vytvořeného protokolu provedte a nahrajte výzkumný rozhovor s jiným studentem, který není členem Vaší skupinky. Rozhovor přepište podle pravidel transkripce. Provedte písemnou reflexi toho, jak způsob vedení rozhovoru ovlivnil získaná data, případně v čem byste postupovali jinak, pokud byste měli vést rozhovor znovu. Tuto reflexi připojte k přepisu rozhovoru a dokument odevzdejte do ISu. Přepis rozhovoru přineste na seminář.</i>
5.	21.3.	S2/A	Hytych	Zpětná vazba k provedenému výzkumnému rozhovoru.	
6.	28.3.	S2/B	Hytych		
7.	4.4.	P3	Hytych	Postupy kódování v tematické analýze. Volba epistemologické perspektivy a její důsledky pro analýzu.	<i>Podle instrukcí prezentovaných na přednášce provedte kódování rozhovoru, který jste vedli. Výsledek kódování odevzdejte do ISu a přineste s sebou na seminář.</i>
8.	11.4.	S3/A	Hytych	Zpětná vazba k provedenému kódování.	
9.	18.4.	S3/B	Hytych		
10.	25.4.	P4	Řiháček	Tvorba a formulace témat, psaní výzkumné zprávy. Práce s literaturou v kvalitativním výzkumu. Zvyšování validity pomocí konsenzu výzkumníků a pomocí zpětné vazby od participantů. Varianty tematické analýzy.	<i>Podle instrukcí prezentovaných na přednášce vytvořte a popište témata vycházející z rozhovoru, který jste vedli. Výsledek odevzdejte do ISu a přineste na seminář.</i>
11.	2.5.	S4/A	Řiháček	Zpětná vazba na formulaci témat.	
12.	9.5.	S4/B	Řiháček		
	30.5.	S/A	Termín I: Odevzdání seminární práce (bez zpětné vazby od participantů)		
	6.6.	S/B			
	6.6.	S/A	Termín II: Odevzdání finální verze závěrečné práce (vč. zpětné vazby od participantů)		
	13.6.	S/B			

Poznámka: P = přednáška, S = seminář, A/B = seminární skupina

Požadavky na ukončení

Podmínky absolvování předmětu:

- prezence (min. 3 semináře ze 4);
- vypracování a odevzdání dílčích seminárních úkolů (zadání viz harmonogram výuky);
- odevzdání závěrečné seminární práce (zadání viz níže);
- písemný test.

Zadání závěrečné práce:

V rámci trojčlenné pracovní skupinky provedte společnou analýzu všech tří rozhovorů. Společně revidujte kódování všech tří rozhovorů vypracované pro Seminář III – výsledné kódování by mělo být založené na diskuzi a hledání konsenzu (není ovšem bezpodmínečně nutné dospět ke shodě a případné rozpory je možné uvést v závěrečné zprávě). Na základě tohoto kódování společně vypracujte seznam témat, každé téma popište a doložte výstižnými ukázkami (citacemi) z dat. Výsledný text do Termínu I odevzdejte do příslušné odevzdávací skříně v IS a zároveň jej v tomto termínu pošlete svým participantům.

Úkolem participantů bude přečíst si výsledkovou část práce a napsat zpětnou vazbu (v délce 1 odstavce), v níž vyjádří, v čem výsledky analýzy dobře vystihují jejich zkušenost a co případně zůstalo nepostihnuто. Buďte v tom upřímní, obsah zpětné vazby nebude mít vliv na hodnocení seminární práce, ale bude sloužit pouze jejím autorům. (Případné nesplnění tohoto úkolu povede k bodovému postihu participanta, nikoli autorů práce.)

Autoři práce pak všechny tři zpětné vazby vloží na konec textu seminární práce a tu v Termínu II odevzdají do odevzdávací skříně v IS. Celá práce bude mít následující strukturu:

- a) výzkumná otázka,
- b) metoda (tj. popis postupu při analýze, včetně hledání konsenzu ve skupině),
- c) výsledky (tj. popis témat),
- d) diskuze (reflexe metodologických limitů Vaší práce),
- e) zpětná vazba participantů,
- f) literatura.

Předpokládaný rozsah: 7-10 normostran.

Termín odevzdání: viz harmonogram.

Hodnocení

Celkem lze získat 20 bodů.

	Maximum bodů	Nutné minimum
Písemný test	10	5
Seminární práce	10	5

Počet bodů	známka
20-19	A

18-17	B
16-15	C
14-13	D
12-11	E
10 a méně	F

Literatura

Povinná literatura:

Braun, V., Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology, 3*, 77–101.

Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada.

K dalšímu studiu:

Anderson, R. (n.d.). *Thematic Content Analysis (TCA): Descriptive presentation of qualitative data*. Nepublikovaný materiál.

DeSantis, L., & Ugarriza, D. N. (2000). The concept of theme as used in qualitative nursing research. *Western Journal of Nursing Research, 22*(3), 351–372.

Gelo, O. C. G. (2012). On research methods and their philosophical assumptions: "Raising the consciousness of researchers", again. *Psychotherapie & Sozialwissenschaft, 14*(2), 109–128.

Hill, C. E. (2012). *Consensual Qualitative Research: A practical resource for investigating social science phenomena*. Washington, DC: American Psychological Association.

Hill, C. E., Knox, S., Thompson, B. J., Williams, E. N., Hess, S. a., & Ladany, N. (2005). Consensual Qualitative Research: An update. *Journal of Counseling Psychology, 52*(2), 196–205.

Knox, S., & Burkard, A. W. (2009). Qualitative research interviews. *Psychotherapy Research, 19*(4–5), 566–575.

Williams, W., & Lewis, D. (2005). Convergent interviewing: A tool for strategic investigation. *Strategic Change, 14*, 219–229.